

Инициатива на Президента
на Република България –
„Младежка визия за развитие на България“

**„Ролята на външната политика за изграждането на
положителен образ на България в чужбина“**

От: Георги Н. Трайков
Магистър по „Международни отношения“
и „Политология“
От Великотърновски университет
„Св. Св. Кирил и Методий“

София, 05 декември 2012 г.

В продължение на близо 45 години, българската външна политика бе ограничена в строги рамки, наложени ѝ вътре в „Социалистическият лагер“, в който страната членуваше по това време, заедно с още 7 други държави от Източна Европа. По този начин, приоритетите на външната политика на България се определят от мястото ѝ в следвоенният свят, което тогава е редом със Съветският Съюз и останалите източноевропейски държави от Организацията на Варшавския Договор. Политиците, които управляват България през този период, нямат никакви колебания по отношение на избрания път и неизменно следват политика, вътрешна и външна, в най-близко отношение до тази на СССР. Дори след приемането на България за страна член на ООН на 14.12.1955 г. и последващото ѝ старание да участва самостоятелно в множество международни правителствени и неправителствени организации, международни конференции и срещи, с цел утвърждаване визията на страната като модерна, демократична и независима, на международната политическа сцена българската външна политика най-често се възприема като функция на съветската. От там и негативната визия на страната на международната сцена дълги години е в пряка зависимост от това ѝ възприятие, а именно като верен сателит на СССР. Това продължава до падането на тоталитарният режим през 1989 година.

След демократичните промени в страната през 1989 г., България се насочи към един съвършено различен път на политическо и държавно развитие, политическите институции на страната бяха демократизирани, както и създадени нови такива. Една такава нова институция беше президентската. Въпреки, че с новата Конституция от 1991 г. президентът е с доста ограничени права, самият факт, че законът разписва неговото избиране пряко от народа, натоварва тази институция с огромна отговорност към избирателите и страната! Същевременно Конституцията вменява на президента основна роля при формирането на българската външна политика, определяйки го като олицетворение на държавата в международните отношения! Именно президентът е този, който до голяма степен дава част от образа на страната пред външния свят. Президентът е и този, който извършва назначенията на дипломатическите ни представители в чужбина по предложение на Министерския съвет. В тази връзка той е и образно казано "кадровик" в сферата на дипломатическите ни представителства. А назначенията в дипломатическите представителства се следят изключително внимателно на

международната сцена и са един от основните фактори, влияещи върху формирането на положителен образ на страната в чужбина.

През последните повече от 20 години ролята на президентската институцията еволюира. В първите години след падането на социализма, институцията сякаш трябваше да покаже пред света, че страната ни има желание, готовност и сили да тръгне по демократичен път на развитие. Но определено с началото на мандата на администрацията на президента Петър Стоянов, по-късно на президента Георги Първанов, и сега с тази на президента Росен Плевнелиев, целите на страната стават реално по-високи: първо приемането ни в НАТО и в ЕС, и второ, вече като член на ЕС – приемането ни в Шенгенското споразумение и Икономическия и Валутен Съюз. В последните години президентът вече представлява една държава, която трябва да покаже, че е равнопоставена на останалите европейски държави. Да покаже, че вече не е прилежният ученик, а равноправен участник в голямата европейска и световна политика, отговорен и лоялен политически и икономически партньор в ЕС!

Безспорен факт е, че в днешните модерни времена на глобализиран пазар на стоки, услуги и работна ръка, от изключителна важност за просперитета на една държава е и нейната визия на международната сцена. Положителна визия се изгражда с десетилетия упорит и постоянен труд от всички държавни и политически институции като за целта е необходима наличието на държавна стратегия за поне няколко десетилетия напред, да има яснота къде се намира държавата сега и къде искаме да бъде след определен период от време, какво искаме да постигнем в политически и икономически план в близко, средно и далечно бъдеще.

Основна движеща сила в изграждането на положителна визия на страната в чужбина е външната ни политика. Активното участие на страната в международни форуми, срещи и организации, насочени към широка международна публика и свързани с международни проблеми като борба с тероризма и трафика на наркотици, борба с трафика на хора, екология, подпомагане на бедстващи държави, опазване на културно-историческо наследство и други, допълнително подпомага за изграждането на положителни чуждестранни нагласи към България. Също така в предвид създалият се вакуум на лидери в нашият регион, поради тежката икономическа криза в Гърция, продължаващият конфликт в бивша Югославия, политическата нестабилност в Румъния и граничният конфликт на Турция със Сирия, съчетан с продължаващ и нерешен

проблем с кюрдското малцинство, България успешно може да заеме водеща роля в процеса на интеграция на страните от Западните Балкани в ЕС и НАТО. Една успешна политика в тази насока би издигнала още по-високо положителната визия на страната в чужбина като знаем, че в момента „Големите“ в ЕС имат доста по-сериозни проблеми на главите си, а именно спасяването на общата европейска валута и договарянето на общия бюджет за периода 2014-2020 година.

Но имайки в предвид, че България дълги години се намира в период на тежки социално-икономически реформи, трансформации и преход, външната политика се явявава пряка функция на вътрешната. Международните партньори на страната живо и постоянно се интересуват от успехите ни (или неуспехите) в осъществяването на реформата в съдебната ни система, дългосрочната и успешна борба с корупцията и организираната престъпност, реформа и модернизация на силовите ни ведомства – МВР и МО, в унисон с новите ни съюзни задължения и новата съюзна политика, прозрачното и ефективно използване на европейските кохезионни фондове. Един неуспех в тези сфери би унищожил и малкото постигнато до този момент за подобряване визията на страната в чужбина, а именно дългогодишният етнически мир в един район като нашият, раздиран от конфликти през последните 20 години и без видими сигнали за уреждане на тези конфликти в близко бъдеще; дългогодишно стабилно макроикономическо ниво с положителни тенденции, постигнато чрез въвеждането на Валутния борд и строга фискална политика, на фона на ужасяващата финансова и икономическа криза у съседни нам държави, успехите на страната през последните 2-3 години първо в разблокирането на еврофондовете, а в последствие и тяхното ефективно използване за модернизация на страната.

В заключение бих желал да синтезирам, че изграждането на положителен образ на страната в чужбина са комбинирани успешни действия и стъпки на страната, както във вътрешната политика, така и в международната. Същевременно е нужно, чрез умело изготвена комуникационна политика, успехите на страната да бъдат представяни своевременно, в точното време и място, пред международната общност, без да се срамуваме от това, напротив. На международната сцена има прекалено много играчи и ако ние самите не направим така, че да ни забележат, не е сигурно, че някой друг чужд „по-общителен“ и напорист политически субект няма да ни измести от мястото към което се стремим и целите и ползите, които преследваме.